

PRENUMERATA:

Miesięcznie we Lwowie 105 Mk., z dostawą do domu 115 Mk., z przesyłką w Polsce 120 Mk., w innych państwach 160 Mk. — Za zmianę adresu dopłaca się 5 marek.

Cena numeru **5 Mk.**

Konto czekowe P. K. O. 140.61.

Reklamacje otwarte wolne od opłaty pocztowej.

KURJER LWOWSKI

wychodzi codziennie o godzinie 6 rano.

Ceny ogłoszeń:

Ogłoszenia miejscowe (Iwowski) za 1 wiersz (nonpareil) 6 Mk., „Nadesłane” i „Nekrologi” 15 Mk., na 1. kolumnie 50 Mk., przed kroniką 30 Mk., po kronice i komunikaty 25 Mk. Drobne ogłoszenia za słowo 3 Mk. Ogłoszenia zamiejscowe (polańskie) za 1 wiersz nonpareil 6 Mk. Nadesłane i nekrologi 18 Mk., na 1. kolumnie 60 Mk., przed kroniką 40 Mk., po kronice i komunikaty 30 Mk. Drobne ogłoszenia za słowo 2 Mk. Paski na kolumnach tekstowych po cenie „Nadesłanego”. Ogłoszenia na niedz. i święta o 50% drożej. (Numery „Kurjera Lwowskiego” są antydatowane).

Redakcja przy ulicy Ossolińskich 1. 15. Administracja przy ulicy Chorążczyzny 1. 26. — Redaktor przyjmuje wyłącznie między godziną 4—5. Biura Administracji otwarte codziennie od godz. 6 rano do 1. w południe i od godz. 3 do 6. wieczór. — Adres dla telegr.: „Kurjer”, Lwów. — Rękopisów nie zwraca się. — Telef. redakc. 19. W Warszawie prenumeratę przyjmują i pojedyncze egzemplarze sprzedają: Biuro „Dzienników „Promień”, ul. Widok 19, oraz Admin. „Gazety Lud.” ul. Świętokrzyska 17.

Nakładem Spółki wydawniczej „Kurjera Lwowskiego”.

Redaktor naczelny: Dr. Włodzimierz Jampolski.

Ukraina pod jarzmem bolszewickim.

(Korespondencja własna „Kurjera Lwowskiego”).

Warszawa, 10. marca 1921.

Od osoby przybyłej przed kilkoma dniami z Ukrainy drogą na Rumunję, a przedstawiającej źródło wiadomości zupełnie wiarygodne, dowiaduję się następujących ciekawych szczegółów o tamtejszych stosunkach:

Rządy sowieckie na Ukrainie węgnotują jeszcze jedynie az cęki lojalnym oddziałom „międzynarodowym” i komunistycznym, inkwizycji „rewtrojek” i „czeka”, instytucji zakładników, uprowadzanych przez bolszewików na północ do Rosji, wreszcie dzięki magicznej sile „pajki”, t. j. racji chleba — względnie jej odmowy, stawiającej przed oczy „niebłagonadziejnego” widmo głodu i jego skutków. Ogólnem jest jednak wrażenie, iż pomimo sumy terroru powyższych czynników sowieci nie długo utrzymają się na Ukrainie. Przyczyną ku temu jest aż nazbyt wiele, które razem wzięte przedstawiają poniekąd węzeł gordyjski, zacieśniający się w ostatecznym rezultacie coraz bardziej dokoła szyli najeźdźców północnych.

Do powszechnie już znanych udręczeń i cierpień, doświadczanych pod rządami krwawych reformatorów, przybyły w ostatnich czasach jeszcze nowe. Wprowadzono tygodnie, t. zw. „izliski”, w czasie których przeprowadza się po miastach, a obecnie po wsiach kontrole, czy stało się zadość bolszewickim rozporządzeniom, według których każdy obywatel ma prawo posiadania na własność jedynie 2 par bielej, 2 prześcieradeł, 1 poduszki i kołdry, 2 ubrań (roboczego i odświętnego), 6 chustek, czapki letniej i zimowej, 1 palta letniego i zimowego, 2 par obuwia... Nadwyżkę rekwiruje się, nie omieszkując przy sposobności rewizji skonfiskować wszelkie znalezione cenne metale, mający najprawdopodobniej służyć do realizacji bolszewickich zagranicznych umów handlowych. Wspomnianą odzież, jakoteż wszelkie artykuły żywności wywożą bolszewicy skrzętnie i pilnie do Rosji rzekomo dla rodzin krasnoarmiejskich. — Nowym ciężarem dla ludności Ukrainy jest wzmożona imigracja rodzin rosyjskich na ziemie ukraińskie celem „odżywienia się”. Wędrowka ta odbywa się pod opieką sowieckiego rządu centralnego i krasnoarmiejskich, dość licznie rozkwatrowanych po wsiach. Ponieważ przybywają, umi w pomoc sowieckim, wymagają od chłopów ukraińskich za wiele, przychodzi do masowych pogromów, których ofiarą padają nawet dzieci przybyłych rodzin rosyjskich. — Rekwizycje inwentarza żywego i martwego, wszelkich zapasów dla pokrycia potrzeb życia codziennego — doprowadzają właścicieli Ukrainy do aktów rozpacz.

Prócz zarządzeń, mających na celu eksploatację Ukrainy na rzecz Rosji, cały szereg rozporządzeń bolszewickich zwraca się przeciw wszystkim, co z każdym dniem wzrastająca świadomość narodu mogłaby pognieść. Pod tym względem bolszewicy okazali się mistrzami, sięgając celem zdławienia ruciu narodowego jego podstaw w sposób chytry i przemyślny. Jeszcze do niedawna do wsiach istniejące ukraińskie podreżniki szkolne skonfiskowali tak, iż jedynym źródłem wiadomości i „wiedzy” są bolszewickie broszury agitacyjne.

Polska nie zrezygnuje ze swych praw w Gdańsku.

Gdańsk. (PAT.) Dziennik gdański otrzymał od przewodniczącego delegacji polskiej w ceministra Plucińskiego następujące informację sprawie obecnego stanu rokowań polsko-gdańskich: Na pierwszy plan wysunęły się sprawy gospodarcze związane z art. 13. konwencji, który włącza Gdańsk w zupełną jedność gospodarczą z Polską. Na tem stanowisku stanęła delegacja polska. Gdańszczanie jednak wysunęli koncepcję unii cłowej z Polską. Różnica to zasadnicza, wskutek czego, na tem tle nastąpiło w rokowaniach przesilenie. — Obie strony zdając sobie sprawę z ważności konfliktu przekazały sprawę komisji dla reglamentacji obrotu towarów, która w piątek rozpoczęła obrady i kontynuować je będzie dziś w Warszawie. Stanowisko rządu polskiego w powyższej sprawie jest zdecydowane. Jeżeli Gdańszczanie przyjmą polski punkt widzenia w sprawie zasadniczej, wówczas rząd polski skłonny będzie do ustępstw w zakresie przepisów przejściowych, w przeciwnym razie zmuszony będzie do wywołania najdalejzych konsekwencji.

Jedność gospodarczą z Gdańskiem wyklucza wogóle umowę aprowizacyjną, jako nieaktualną.

Natomiast bezpodstawne są obawy wysuwane ze strony Gdańszczan, jakoby rząd polski dążył do usunięcia obecnej waluty gdańskiej. Włączenie Gdańska w jedność gospodarczą z Polską posiada dla Gdańska wielkie znaczenie praktyczne. Gdańszczanie traktowani byłiby wówczas jako obywatele Rzeczypospolitej wolne miasto zaś jak wszystkie większe miasta polskie i o których aprowizację stara się rząd. Rzeczywiste argumenty przemawiają za przyjęciem polskiego punktu widzenia. Konwencje z Gdańskiem zawierane są na lat dziesiątki, nie można zatem dla krótkotrwałych korzyści poświęcać zasadniczej sprawy. Olbrzymie widoki rozwoju Polski gwarantują Gdańskowi stałe korzyści. Na tem opiera wiceminister Pluciński nadzieję, że pertraktacje doprowadzą do porozumienia.

Z obrad ryskich.

PODPISANIE TRAKTATU WE CZWARTEK. Ryga. (EE). Dnia 11. bm. popołudniu odbyło się posiedzenie przewodniczących w kwestji u-

działu Polski w zapasie złota, oraz reewakuacji mienia. Podpisanie traktatu zapowiedziano na czwartek. Część traktatu oddano już do druku.

Wrzenie na Ukrainie rośnie.

Warszawa. (Tel. wł.) (L) Od osób ze sfer ukraińskich, przybyłych z Ukrainy drogą na Gdańsk, dowiadujemy się, że w Kijowie sroży się ciągle niesłychany terror. Dziennie bywa rozstrzelanych 15—40 osób przeważnie za kontrewolucję i dezercję. Kolej w opłakanym stanie. Na linii Żmerynka—Odessa kursowało dawniej do 50 pociągów dziennie, dzisiaj zaś i to przypadkowo jeden pociąg tygodniowo, w którym jako wojskowym niema miejsca dla osób cywilnych. Tor kolejowy, wiedzący ze Żmerynki przez Bar do Mohylowa nad Dniestrem zamierzają bolszewicy rozebrać i wywieźć do Rosji, gdyż linja ta jest obecnie zupełnie nieużywana. Z dnia na dzień mnożą się wieści o gotujących się na Ukrainie przewrocie na korzyść Ukraińskiej Republiki Ludowej, co wprawia bolszewików w widoczne zdenerwowanie. W okolicy Białocerkwi operuje powstańcza grupa imienia „atamana Symona Petlury”, ciesząca się wielkimi sympatjami miejscowej ludności. Naogół daje się zauważyć znaczne podniesienie się świadomości

narodowej u włościństwa ukraińskiego, nie mówiąc już o intoligencji ukraińskiej. Na wsi wystarcza hasło „petlurowiec”, by być ugoszczonym i przechowanym.

Powstańcy grupują się obecnie w okolicy Kijowa i Umania. — W Białocerkwi odbył się tajny zjazd partji ukraińskiej i borotbistów, który jednogłośnie uchwalił podtrzymać na Ukrainie jedynie rząd U. R. L. z Petlurą na czele. Skutkiem dojścia zapadłych rezolucyj do wiadomości bolszewików wielu członków, zjazdu aresztowano i rozstrzelano a ukraińską patrię komunistyczną ogłoszono jako wyjętą z pod prawa. Znany bolszewicki komisarz Antonow przeszedł na stronę ukraińskich powstańców. Armia jego liczy obecnie około 30.000 bagnetów. Złączenie się z powstańcami nie jest jednak jeszcze dowodem uznawania rządu U. R. L. przez Antonowa. Machno dotychczas nie wybrał się na „podbój” Rosji — jak to niektóre dzienniki śmiało podały — ale operuje najspokojniej w świecie: w gubernji katerynosławskiej.

OSTRY PROTEST POLAKÓW PRZECIW FALSZYWEMU RAPORTOWI KOM. HACKINGA

Gdańsk. (PAT.) „Gazeta Gdańska” donosi, że w raporcie kom. gen. Hackinga w sprawie obrony Gdańska, ma się znajdować ustęp stwierdzający, że wojsko niemieckie byłoby przyjęte z radością w kurjatarzu. Wiadomość o tym ustępie raportu wywołała na Pomorzu żywiołowy protest. Liczne organizacje i instytucje społeczne na Pomorzu wysłały do wojewody pomorskiego szereg depeesz w których z oburzeniem odplerają twierdzenie Hackinga i protestują przeciwko krzywdzie, jaka spo-

tkiała Pomorze przez posądzenie o brak patriotyzmu i brak przywiązania do Polski. Oba dzienniki polskie ogłaszają w tej sprawie bardzo ostry protest ludności kaszubskiej.

MINISTERSTWO SPRAW ZAGR. PRZYGOTOWUJE TRAKTATY HANDLOWE Z ZAGRANICĄ

Ryga. (PAT.) Radio. Ministerstwa spraw zagranicznych rozpoczęło pracę przygotowawczą do zawarcia traktatów handlowych z Anglią, Francją, Włochami i innymi państwami.

W tajemnicy przed władzami odbywają się po wszech kursa wieczorne, na których przy nauczaniu uczniów e posługują się z braku papieru cienkimi deszczulkami, własnoręcznie zrobionymi.

Skutkiem nieszczęść bez liku, które spadły na włościanstwo Ukrainy rozróżnia ono obecnie dokładnie niebolszewików od bolszewików — identyfikując ostatnich stałe z Rosjanami. Do tego doszło, iż każdy przybysz, mówiący wyłącznie po rosyjsku, uważany bywa tem samem za bolszewika, co w skutkach jest wśród okoliczności równoznaczne z wydaniem na niego zaozycznego wyroku śmierci. W ten sposób gruntuje się nienawiść społeczeństwa, a raczej włościanstwa ukraińskiego tak ku bolszewikom, jak i Rosjanom. — Charakterystycznym jest omawianie na tajnych zebraniach włościanów z okazji odpoczynku niedzielnego dawnych błędów, popełnianych w stosunku do rządów centralnej Rady, Dyrektorjatu i głów atamana Petiury, jakoteż szczerze wyrażane pragnienie powrotu tych czasów i zajęcie lojalnego stanowiska wobec własnego rządu narodowego. Nie od rzeczy będzie zauważyć, iż głównymi kierownikami tego rodzaju uświadamiających narad są nauczyciele ludowi, jakoteż inteligencja ukraińska, która z różnych łatwo zrozumiałych powodów prawie w zupełności przesiedliła się na wieś, gdzie czuje się również, poniekąd bezpieczniejszą przed prześladowcami bolszewickimi. Nastrój wsi można też określić dwoma faktami: wieś przygaranie chętnie każdego legitymującego się jako „samostijnyk” lub „petlurowiec”, i ułatwia mu wszystko, mimo grozących za to bolszewickich represalij, a wzniecając powstania czeka...

Powyższe spostrzeżenia poczynił mój informator, tułając się po swej ucieczce z winickiej „czeka” — przez 5 miesięcy po prawobrzeżnej Ukrainie, aż udało mu się wreszcie z narażeniem życia przekroczyć Dniestr koło Mohylewa i tylko dzięki przypadkowi dostać się dalej do Bukaresztu, gdyż, — jak wiadomo — władze rumuńskie stałe stawiają uchodźców przed dylematem: albo śmierć na brzegu rumuńskim albo powrót za Dniestr, co na jedno wychodzi.

Mój informator przy pierwszym usiłowaniu przejścia przez Dniestr był sam naczynym świadkiem konwojowania przez graniczne strażę bolszewickie około 100 uchodźców, zawróconych z brzegu rumuńskiego, a następnie rozstrzelanych w obecności zebranych tłumów.

W końcu oświadczył mi mój informator, iż prawdziwą komedię urządzili bolszewicy, obwołując niedawno po całej Ukrainie rzekomą delegację komunistów państw zachodnich i pokazując ją na mitingach i „jaczajkach”. Ogólnem było przekonanie, iż jej członkowie, to „perły” wielkomiejskich metrópoli wielolezycznej Odessy, przy przyjęciu których musiały się kornie chylić głowy bardziej świadomych i pod przymusem wysłanych członków deputacji miast i wsi.

Łabędzki.

Podział majątku niemieckiego w Gdańsku.

Przerwanie komisji podziałowej. — Częściowy podział majątku niemieckiego. — Gmach komendy generalnej przydzielono Polsce i Gdańskowi. — Niezadowolenie Niemców. — Polacy na ogół zadowoleni z podziału. — Żądania Polonii gdańskiej. — O Dom polski w Gdańsku.

(Od naszego korespondenta).

Gdańsk, dnia 5. marca 1921.

Komisja koalicyjna, która tu od 19. lutego obraduje nad podziałem majątku niemieckiego między Polskę a Gdańsk, przerwała w tych dniach swą pracę, gdyż dwu jej członków, a mianowicie przedstawicieli Francji, Leverve i reprezentant Anglii Cavr, musiało celem wypełnienia pewnych zobowiązań wyjechać na kilka tygodni do Paryża. Przerwa w pracy podziałowej trwać ma około miesiąca. W czasie swego pobytu zdołali przedstawiciele koalicji obejrzeć sobie i zbadać wszystkie objekty, podpadające podziałowi. Ich praca wydała już część owy rezultat. Podzielono bowiem już kilka gmachów między Polskę i Gdańsk. Polska otrzymała gmach komendantury i gmach administracyjny dla budowy wodnych dla Wisły.

Gdańsk otrzymał gmach przydziałny, sądowy, gmach naczelnego prezydenta i inżendatury. Gmach komendy generalnej, o który Gdańsk tak zacęty toczył spór z W. K. Hagingem, przydzielony został po połowie Gdańskowi i Polsce. Obecnie i st tam sędziba Wysokiego Komisarza. Niemcy gdańscy liczyli na pewno, iż obiekt ten dostaną w swe ręce. Niepotrzebnie zatem wyrzucił Gdańsk około miliona marek na przebudowę tego gmachu na sejm gdański, który na żądanie Hakinga musiał się stamtąd wynieść. Gdańsk chciał stworzyć tu fakt dokonany, jak to z innymi obiektami uczynił w chwili, gdy komisja koalicyjna zajmować się będzie danym obiektem, ten bez kwestji został mu przydzielony.

Sprawa podziału majątku niemieckiego w Gdańsku, która zrazu nie rokowała dla Polski wielkich nadziei sukcesów, nie przedstawia się bynajmniej dla niej niekorzystnie. Mimo wielkich trudności, mimo nieznaności dokładnej liczby wchodzących w rachubę obiektów, zdołali polski przedstawiciel przy komisji podziałowej, p. minister Madeyski za pomocą swej zręcznej dyplomacji i wielkiej zapobiegliwości, sprawę tę pchnąć na dobre tory. Rzecz jasna, iż Polonia gdańska, która w tych rzeczach dobrze jest obeznana, stanęła do jego usług i dopomagała mu wedle potrzeby. Delegacji koalicji przywieźli ze sobą instrukcje Rady ambasadorów z dnia 15. listopada 1920 i 9. lutego 1921 w sprawie podziału majątku niemieckiego w Gdańsku. Instrukcje te wcale nie były znane polskiemu delegatowi. Pan Sahm, który udawał, jakoby ich nie znał, zdaje się, iż w czasie swego pobytu w Paryżu dobrze był o nich poinformowany. Mimo to sprawa podziału przedstawia się na ogół zadowolająco.

Komisję podziałową czeka jeszcze praca najgłośniejsza i najważniejsza, gdyż zadecydować ma ona jeszcze o licznych i ważnych jeszcze obiektach, jakimi są: politechnika, stocznia, fabryka broni i artylerji, 14 koszar (wraz z szkołą wojenną), prezydium policji, gmach celny, urządzenia tortyfakcyjne, place ćwiczebne itd.

Polacy gdańscy żądają przez swych przedstawicieli przydziału im jednego kościoła, wielkiej szkoły z salami gimnastycznymi i przedewszystkiem domu polskiego.

O własny kościół walczy Polonia gdańska od dłuższego czasu. Sprawa ta omawiana będzie prawdopodobnie przy obecnie toczących się układach polsko-gdańskich i znajdzie tam zapewne załatwienie. Między obiektami, przeznaczonymi do podziału, jest także i jeden kościół i to były garnizonowy, który obecnie jest opróżniony. W ostatecznym razie żądano by ze strony polskiej chociażby i tego, mimo, iż jest on zbyt mały i ma niewygodne położenie.

Przedewszystkiem zaś potrzebny jest dla Polaków gdańskich dom polski. Słowo to znajduje się na ustach każdego Polaka w Gdańsku. Od szeregu lat starano się wybudować lub kupić dom, któryby się stał ogniskiem życia polskiego w Gdańsku. Zabieg te były jednakże dotychczas daremne. Przy obecnym podziale majątku niemieckiego w Gdańsku istnieje sposobność do uzyskania stosownego na dom polski gmachu. Oby życzenie wieloletnie zostało nareszcie spełnione.

Gedamuś.

Jak sobie Niemcy przyszłą wojnę wyobrażają?

„Berliner Volkszeitung” umieszcza artykuł kap. Villy Meyera pt. „Wojna przyszłości i awjatyka. Autor oddawszy hołd usługom, jakie lotnictwo oddało w czasie wojny, stwierdza zarazem że ono odegra wielką lecz nie największą rolę w przyszłej wojnie.

Niemcy pod dozorem koalicji nie będą mogły fabrykować ani dział, ani tanków, ani gazów trujących w takiej ilości, jak w okresie 1914—18. Wojna zmieni charakter, będzie to wojna chemiczna, raczej bakteriologiczna — która strona znajdzie bakcyli bardziej zabójczy, ta zwycięży. Tylko mała liczba wtajemniczonych znać będzie serum zwalczające go. W serum to należy zaopatrzyć wszystkie apteki już w czasie pokoju.

Zatrucie wody i powietrza w kraju nieprzyjacielskim poręczane będzie agentom specjalnym.

którzy już przed wojną mają być na stanowiskach. W kilkunastu dniach miljonowy naród będzie mógł zostać znaszczony i wobec tego rodzaju walki będzie zupełnie bezbronny.

Wrażenia z Irlandji.

Korespondent „Temps’a” dzieli się swemi wrażeniami z Irlandji z czytelnikami paryskimi.

Ulice Dubi na puste, przebiegają je tylko automobile wojskowe i pancerne. Gdzie dają te wojenne potwory — niewiadomo. Gdzie wróg — niewiadomo. To walka z niewidzialnem, nieuchwytnem, z zabójczą tajemnicą. Guerilla szerzy się wszędzie, wybucha sporadycznie, nieregularnie, to znów przygasa, by w innym miejscu wybuchnąć. Wojna jest na każdym miejscu, choć jej nie widać zawsze. Obok placu, na którym rozlegają się strzały, bawią się dzieci, lub ćwiczą drużyny footballistów. Magazyny otwarte, choć na ulicach mord i represje. Morderstwa mnożą się we wnętrzach domów, w teatrach, wszędzie. Pod ciośami zemsty rządowej, planowej, padają w gruz domy, ulice całe. Pod strzałami wojska padają najczęściej niewinni, podczas gdy guerilleros o kilka kroków przygotowują zasadzkę niebezpieczną. Zielona wyspa stworzona dla marzeń poety i dla kochanków jest widownią najstraszniejszego dramatu od wieków siedmiu. Największe mocarstwo świata wchodzi tu w konflikt z dążeniem małego narodu do sprawiedliwości. Przytomność umysłu w każdej chwili, rozwaga i głębokie ujęcie sprawy mogą tylko doprowadzić do pokoju.

Sprawy ukraińskie.

ARMJA U. R. L.

Jak dowiaduje się „Wpered” z międzynarodowych sfer polskich, po zawarciu pokoju rząd rozwiąże obozy internowanej armji URL., a wojskowi ukraińscy będą mogli albo wrócić do domu, albo szukać pracy w Polsce.

PRZESILENIE W RZĄDZIE URL.

Premjer URL. Liwoczyj bierze dym się — tak utrzymuje „Wpered”

MONARCHIŚCI NA UKRAINIE.

Jak donosi „Ridnyj Kraj” za Zbruczem rozrzucą się masowo bibule monarchistyczna, ale nie „hetmana” Skoropadskiego oczywiście, tylko wielkorosyjska.

CZY POLSKA WALCZYŁA Z BOLSZEWIKAMI?

pyta się „Prkarpatskaja Rusj” i odpowiada, na podstawie artykułów prasy endeckiej, że nie — wojna ostatnia była zwrócona przeciw Rosji, a pokój ryski jest pokojem Ludendorffa i Hoffmannów, którzy srogo zapłacili za korzystanie z cudzego nieszczęścia.

KONFERENCJE SOCJALISTÓW UKRAIŃSK.

Partje soc.-dem. galicyjska i wołyńsko-podlaska odbyły konferencję, delegat Chelmszczyzny nie przybył, bo go władze konfinowały. Wogóle Rusini ziem polskich bez względu na granice 1914 r. łączą się w pracy politycznej.

CZARNA LISTA UKRAIŃSKA.

W jadłodajni ukr. kom. obywatelskiego podobno dzieli się Naddnieprzańców na dwie sorty, i „niebłagonadziejnym”, tj. nie godzącym się na galicyjsko-ruską politykę odmówi się jedzenia, odtąd „Ridnyj Kraj” zwraca uwagę komitetowi, że nie żywi emigrantów z własnej kieszeni, tylko z subwencji URL., która i tak po drodze zahacza o pewne redakcje „nieptzejednane”.

Z PRASY RUSKIEJ.

Pojawił się dzis „Wpered”, którego rekurs stał w wyższej instancji przychylnie zatarwony — zapowiadając, że stać będzie nadal przy sztandarze swej idei. Oskarża przy tem „burżuazję polską” o machinacje, które doprowadziły do zawieszenia go za rzekomy bolszewizm. — Socjal.-dem. ukr. zapowiada ukazane się „Winoj Ukrainy”, pisma nieperiodycznego.

Oświadczenie prez. Witos w sprawie plebiscytu na Górnym Śląsku.

Warszawa. (PAT.) Na wczorajszym posiedzeniu Sejmu prezes ministrów Witos odpowiadając na zgłoszoną interpelację dotyczącą sprawy plebiscytu na Górnym Śląsku oświadczył co następuje:

Kiedy wielkie państwa sprzymierzone kończą zwycięską wojnę i przygotowując następnie pokój rozpoczęły wprowadzać w życie szczytne hasło o samostanowieniu narodów o sobie, które im przyświecało w czasie wicich zmagani, nastąpi istotnie wielki okres wymierzania sprawiedliwości dziejowej. Zdecydowano, operując się na tych szlachetnych i słuszych zasadach o państwowej przynależności znacznej części ziem i ludów, znoszących dotąd ciężki los niewoli.

Podane obcemu uciskowi dzielnice zwrócono z powrotem ich macierzy, jako prawe dziedzictwo. Sądziliśmy wówczas, że to te same zasady zostaną w pełni zastosowane do ziem, które oderwano od Państwa Polskiego, a których ludność mimo wieloletniej rozłąki i tępielińskiej polityki zaborców została polską i swej Ojczyźnie wierna.

Niestety nadzieje nasze doznały zawodu. Pozostawiono po za wolną Polską znaczne obszary, stanowiące bezsprzeczne dziedzictwo naszego narodu zamieszkiwanego przez polską ludność i poddano je ciężkiej próbie plebiscytowej. Tak się stało na Górnym Śląsku, chociaż zdawałoby się niewątpliwie, że właśnie Górny Śląsk, jako organiczna część polskiej całości pod względem terytorjalnym, narodowym i gospodarczym przypadnie od razu Polsce. Tak też rozstrzygał rzecz pierwotny projekt traktatu wersalskiego, który ziemię tę bez zastrzeżeń wcielił w granice Rzeczypospolitej. Nakaz plebiscytu ten cięższy, że przyszedł w chwili, kiedy słuszne nasze nadzieje otrzymały już stanowczo za dużo uczynienie, wytworzył dla państwa, jeszcze jedną dziedziczą nieznosną niepewności politycznej a dla mieszkańców Górnego Śląska okres trudnych i przykrech przeżyć, który trwa półtora roku.

Nadchodzi wreszcie koniec tej próby. Spokojnie czekamy na ten dzień i jeżeli ten spokój nie zupełnie wolny jest od troski, to jedynie dlatego, że wzmożone jeszcze w ostatnich czasach usiłowania agitacji niemieckiej wywołania tam za każdą cenę niepokoju, posługiwania się gwałtami wobec ludności polskiej, odkrywane ciągle składy broni, budzą obawę o utrzymanie koniecznego porządku i spokoju. Ludność polska w poczuciu swego prawa, swej siły i pewności zwycięstwa w głosowaniu, zachowa spokój. Wierzymy, że nie da się sprowokować żadnymi wybrykami przeci-

wnika, że zachowa zimną krew i spokój nerwów aż do ostatka.

Niewątpliwie, że zarządzenia komisji międzysojuszniczej zdołają zapewnić ten spokój, a ludności zagwarantują swobodne, niczem nie krępowane wypowiedzenie swej woli.

Polacy górnośląscy pójdą w dziedzę palmową do urn plebiscytowych. Naród, Sejm i rząd polski czekają na wynik plebiscytu z całym spokojem w przekonaniu, że wszyscy Polacy tam rozumieją, czem dla nich będzie Polska, a czem byłoby popadnięcie napowrót pod obce rządy, które miały dla nich i dla ich ziemi przez setki lat tylko politykę uciskania i wyarmodowienia. Trudno byłoby wyobrazić sobie smutniejszy los, jak powrót Górnego Śląska do Niemiec. Byłoby to równocześnie nietylko zaprzepaszczenie mpoliskości, ale ruina gospod. pod brzemieniem niesłychanej w swej wysokości ilości długów i zobowiązań niemieckich, przewyższających wielokrotnie całą sumę zobowiązań państwa polskiego i twardą koniecznością pracy na obcy rachunek wywołaną ciężarami, jakie zwycięskie państwa, chcąc powetować szkody wojenne, nałożyły na Rzeszę niemiecką. Natomiast Górny Śląsk połączony z Polską wchodzi siłą rzeczy na pewną drogę wszechstronnego świetnego rozwoju, drogę ekspansji przemysłowo-handlowej na wschód i zyskuje wszystkie warunki, aby stać się najbogatszą ziemią Europy środkowej i rozporządzać największym rynkiem zbytu.

W tej ostatniej chwili czujemy wszyscy jeszcze więcej niż zwykle, czem są dla nas Polacy G. Śląska, jakiem szczęściem będzie dla Rzeczypospolitej powrót na jej tona, tego ludu hartownego, jak stal i pracującego najlepiej w świecie. Znałe są wszystkim bogactwa Górnego Śląska. Nigdzie jednak i nigdy nie przyniosą one takiego pożytku, jak w ramach ojczyźnej Polski i wtedy, kiedy zdolność pracy naszych braci górnośląskich zostanie spotęgowana przez zadowolenie, jakie daje tylko praca wśród swoich i dla swoich.

Obecnie już całą Polskę ogarnia uczucie radości, że w tym historycznym dniu przyciągnie ona do siebie z całą miłością lud górnośląski, że nareszcie przyciągnąć będzie mogła do łona te swoje dzieci, które mimo wszelkich przeszkodań miłości do macierzy się nie wyrzekły, ale uratowały język i narodowość i przechowały wraz z wiarą Ojców i wierność Ojczyźnie!

W ogniu kontrrewolucji.

Rewa. (PAT.) Wolff. Z wiarygodnego źródła donoszą, że miasta: Orel, Tambow, Kijów i Psków zostały uwolnione od bolszewików. Ludność morduje komunistów. W Carycynie zabito 120 komisarzy.

TRZYDNIOWY BÓJ MIĘDZY BOLSZEWIKAMI A UKRAJŃCAMI.

Praga. (PAT.) W okolicy Odessy i samym mieście toczy się od trzech dni bój między powstańcami ukraińskimi i załogą bolszewicką. Do powstańców przeszła 51 dywizja czerwona. Powstańcy przerwali połączenie kolejowe Odessa—Wapiarka, skąd bolszewicy wysyłali swoje posiłki. Rząd sowiecki zarządził zamknięcie granicy rosyjsko-rumuńskiej.

ZDOBYCIE PETERSBURGA — PANIKA WŚRÓD BOLSZEWIKÓW.

Praga. (PAT.) Dzienniki donoszą z Rotterdamu o zdobyciu Petersburga przez rewolucjonistów. Wszyscy przywódcy bolszewików uciekli z Petersburga.

BOLSZEWICKI ATAK ODPARTY.

Paryż. (PAT.) Według wiadomości z Kronsztadu, kontynuując Kronsztad w dalszym ciągu oświecał przeciwko Petersburgowi. Ogień dział skierowany jest szczególnie na linię kolejową, łączącą

Petersburg z granicą fińską, wskutek czego linia ta została przerwana. Bolszewicy przypuścili atak piechoty na Kronsztad, jednakże atak ten został odparty.

BOLSZEWICY O POWSTANIU.

Moskwa. (PAT.) (Radio). Wedle depeszy iskrowej, przejętej wczoraj, powstańcy zamierzali bombardować wybrzeże fińskie, aby w ten sposób wmieszać w ten konflikt rząd fiński. Rząd moskiewski zawiadomił już Finlandję, że nie chce w żadnym wypadku zerwać przyjaznych stosunków, łączących oba państwa i że wyda najnowsze zarządzenia, aby przeszkodzić powstańcom przejść na terytorium fińskie. Powstanie w Kronsztadzie było sporadyczne. O kontrrewolucji w Rosji nie ma mowy. Moskwa i Petersburg są zupełnie spokojne.

TORPEDOWCE FRANCUSKIE POMAGAJĄ POWSTAŃCOM.

Berlin. (PAT.) „Lok. Anzeiger“ z Kopenhagi: Wedle francuskich torpedowców na Bałtyku krążących, odplynęło nagle w nieznanym kierunku. Jak z kół francuskich komunikują, otrzymały okręty rozkaz zawinięcia do Kronsztadu, aby tam operować wspólnie z powstańcami.

Wedle dalszych wiadomości ze Sztokholmu i z Rewla przybyły do tego portu także francu-

skie sły morskie. Wiele oddziałów wojskowych zostało wysadzonych na ląd i objęło Rewel w posiadanie. Pozostałe zapasy przeznaczone dla bolszewików przeznaczone do transportu, zostały skonfiskowane.

TRZECIA REWOLUCJA ROSYJSKA.

Gdańsk. (PAT.) Donoszą tu z Helsingforsu: Kronsztadzki komitet rewolucyjny ogłasza w wydawanym przez siebie organie cele walki, którymi są: uwolnienie gnębionych przez komunistów osób, walka z terrorem czerezwyczajek, walka z biurokracją komisarzy ludowych, walka przeciwko doprowadzeniu mas robotniczych do stanu niewolnictwa, walka przeciwko masowemu rozstrzelaniu chłopów, jednym słowem: uwolnienie Rosji, która tonie w krwi. My — głosi komitet rewolucyjny — rozwinięliśmy sztandar trzeciej rewolucji, idzie tu o zwycięstwo albo śmierć.

BOLSZEWICY TLUMIĄ REWOLUCJĘ?

Nauen. (PAT.) Według wiadomości otrzymanych z Moskwy przez przedstawiciela sowietów w Berlinie Koppa, wojska bolszewików tłumią w rozmaitych częściach Rosji ruch rewolucyjny. Z Helsingforsu donoszą, że Petersburg z wyjątkiem dwóch dworców kolejowych, znajduje się w rękach powstańców. Przez Wybörg nadchodzi wiadomość o nawiązaniu pertraktacji między powstańcami i bolszewikami.

CZY PRÓBA ZGODY?

Berlin. (PAT.) Radio. W związku z doniesieniem z Wybörga o rokowaniach między bolszewikami a powstańcami kronsztadzki prasa zaznacza, że doniesienie to nie jest dość jasne i niewiadomo, czy mowa tu o podjęciu nowych pertraktacji, czy też o próbie bolszewików z przed kilku dni nawiązania rokowań z powstańcami, które to pertraktacje zostały, jak wiadomo, przerwane z powodu nieuznania przez powstańców delegacji przysłanej przez bolszewików do Kronsztadu.

Walka o Górny Śląsk.

NIE NA WIELE PRZYDADZA SIĘ NIEMCOM EMIGRACI.

Bytom. (PAT.) Pociągi emigracyjne przychodzą w godzinach przewidzianych w rozkładzie jazdy z nieznacznym opóźnieniem. Pisma niemieckie podają, że w ciągu 2 dni ostatnich przybyło około 10.000 emigrantów, tymczasem wedle informacji udzielonych przez władze kolejowe, przybyło zaledwie około 500 emigrantów. Szczegółne przyglębienie można zauważyć wśród emigrantów z Westfalji. Między przybyłymi emigrantami jest 30 proc. Polaków, witanych na dworcach przez polskie komitety plebiscytowe. Wielu emigrantów pragnie w czasie plebiscytu skorzystać z przysługującego Górnoślązkom prawa opcji i w ten sposób uwolnić się od wszelkich podatków i długów wojennych.

POSEŁ KOMUNISTYCZNY NIEMIECKI ZA PRZYŁĄCZENIEM GÓRNEGO ŚLĄSKA DO POLSKI.

Berlin. (PAT.) Na dzisiejszym posiedzeniu Sejmu pruskiego przyszło do starcia między komunistami a socjalistami większości. Mowa komunisty Eberleina wywołała oburzenie. Scholich, soc. większości oświadczył, że uwagi p. Eberleina w sprawie G. Śląska nie odpowiadają poglądom robotników górnośląskich, którzy z małymi wyjątkami pragną niedopuszczyć do odłączenia Górnego Śląska od Niemiec (burzliwe okaski). Nawet komuniści górnośląscy nie podzielają poglądów Eberleina (burzliwe okaski). Jeżeli komuniści występują za przyłączeniem Śląska do Polski, popiera tymczasem Polskę w jej walce przeciwko Rosji. Dnia 20. marca staną do apelu robotnicy G. Śląska.

KOMUNISTI NIEMIECCY PLANUJĄ ROZRUCHY NA WIELKI TYDZIEŃ.

Berlin. (PAT.) Komuniści nawołują do nowych demonstracji masowych w czasie Wielkiego tygodnia. Niekorzystny dla Niemiec wynik plebiscytu na Górnym Śląsku ma być sygnałem do ogólnych rozruchów w Niemczech.

EMIGRANCI JADĄ NA GÓRNY ŚLĄSK.

Berlin. (PAT.) Na piątek zapowiadano odjazd 32 pociągów z emigrantami na teren plebiscytowy. Ogółem wysłanych zostanie do dnia 18. bm. 180 pociągów.

NAUCZYCIELSTWO ŚLĄSKIE PRZECIW SZKOŁOM WYZNANIOWYM.

Warszawa. (EE). Delegacja nauczycielstwa Śląskiego konferowała z przedstawicielami NPR. oraz KPK. Występuje stanowczo przeciw szkołom wyznaniowym.

LUDENDORF ZAPRZECZA.

Berlin. (PAT.) Biuro Wolffa zaprzecza wiadomości podanej przez „Kurjer Poranny” w teleg. z Berlina, jakoby gen. Ludendorff w artykułach, zamieszczonych w prasie twierdził, że ogólna sytuacja polityczna zmusza Niemcy do zmobilizowania armii pruskiej przeciwko Polsce i jakoby domagał się współdziałania ze sowietami. Artykułów tej treści Ludendorff nie ogłosił.

MIN. SAPIEHA CZŁONKIEM UNJI MIĘDZY-SOJUSZNICZEJ.

Paryż. (PAT.) Koło Unji międzysojuszniczej przyjęło min. Sapięha na zwyczajnego członka.

ZJAZD PIERWSZEGO KORPUSU WSCHOD.

Warszawa. (PAT.) Rozpoczęty wczoraj uroczystym nabożeństwem w katedrze Zjazd pierwszego korpusu wschodniego zgromadził mnóstwo uczestników na uroczystej akademii w sali ratuszowej, gdzie gen. dowódca Muśnicki, oddawszy hołd Naczelnikowi Państwa i naczelnemu wodzowi, oraz marszałkowi Sejmu, wezwał zebranych do uczczenia pamięci poległych. W dalszym ciągu przemówienia powtalne wygłosił: prezes Rady miejskiej Bałński i podpułk. Wieniawa-Długoszowski, imieniem delegacji legionowej. Wielki entuzjazm wywołało jeszcze przemówienie po polsku gen. Kissela, oraz francuskiego kap. Renarda. Wieczór koleżeński dowórczyków zaszczylił pomimo trwającej od paru dni niedyspozycji, Naczelnik Państwa, który wygłosił do zebranych podniosłe przemówienie, zakończone okrzykiem na cześć jedności całej armii polskiej.

POLSKIE UMOWY HANDLOWE.

Warszawa. (EE). Ministerstwo przemysłu i handlu pracuje nad umową handlową polsko-włoską. Polsko-węgierska już gotowa. Z początkiem kwietnia zjedzie do Warszawy specjalna komisja czesko-słowacka, w związku z planowanym układem handlowym.

LITWA GODZI SIĘ NA ROKOWANIA W BRUKSELI.

Gdańsk. (PAT.) Dzienniki tutejsze donoszą z Kowna: Gabinet litewski postanowił przyjąć propozycje Rady Ligi Narodowej w sprawie nawiązania bezpośrednich rokowań polsko-litewskich w Brukseli.

ARGENTYNA UZNAŁA UKRAINE.

Warszawa. (Tel. wł.) (L) Dzienniki niemieckie kolportują wiadomość podaną przez Agencję Havasa, iż jak z Buenos-Aires donoszą, rząd argentyński uznał Ukrainę jako państwo wolne i niepodległe.

NIEMCY ZASTANAWIAJĄ SIĘ NAD WZNOWIENIEM PERTRAKTACJI W LONDYNIE.

Berlin. (PAT.) Na wczorajszym posiedzeniu komisji zagranicznej postanowiono, aby gabinet zaraz po głosowaniu na Górnym Śląsku zastanowił się nad wznowieniem pertraktacji w Londynie. Ambasadorowie niemieccy wracają dnia 18. bm. do Paryża i Londynu.

POWOLANIE ROCZNIKA 1921 WE FRANCJI.

Paryż. (PAT.) Senat przyjął ustawę, powołującą pod broń rocznik 1921. Barthou uzasadniając przedłożenie wykazał, że sam rocznik 1920 nie wystarczyłby do podolanja potrzebom chwili. Francja trzymając się polityki pokojowej bronić musi praw, wynikających z traktatu pokojowego.

AMERYKA APROBUJE POLITYKĘ SPRZYMIERZONYCH.

Waszyngton. (PAT.) Urządowi podano do wiadomości że wojska amerykańskie nad Renem nie wezmą udziału w zarządzeniach cłowych, jednakże Stany Zjedn. nie podnoszą żadnego zarzutu przeciwko nowej polityce sprzymierzonych.

MAURA PREMIEREM HISZPAŃSKIM.

Madryt. (PAT.) Maura otrzymał misję utworzenia gabinetu.

WYGRANA „MILJONÓWKA”

Warszawa. (PAT.) Przy dzisiejszym ciągnięciu milionówki wygrał numer 1,859,459, wysłany do Poznania.

DO WIADOMOŚCI INSTYTUCJI I KANTORÓW BANKOWYCH.

Warszawa. (PAT.) Urząd pożyczek państwowych podaje do ogólnej wiadomości i prosi, aby instytucje, które zajmowały się sprzedażą świadectw tymczasowych pożyczki odrodzenia z roku 1920, a nie posiadają jeszcze oryginalnych obligacji na zamianę, zawiadomiły o tem natychmiast urząd pożyczek państwowych w Warszawie.

KONFERENCJA W SPRAWIE ZWALCZANIA EPIDEMJI.

Genewa. (PAT.) Wysoki komisarz Ligi Narodów dla spraw zwalczania epidemji zaprosił międzynarodowy Czerwony Krzyż do wyznaczenia delegacji na konferencję, która się odbędzie w Warszawie 15. kwietnia.

Związek P. N. S. P. u ministra Rataja.

W czasie uroczystego otwarcia Kuratorium Małopolskiego zjawia się u p. ministra delegacja Związku Polskiego nauczycieli szkół powszechnych, celem przedłożenia p. ministrowi żądań nauczycielskich.

Delegacja, złożona z p. Smulikowskiego pp. Krupińskiego, Władyki i Wojtowicza, odniosła z posłuchania jak najlepsze wrażenie. P. minister o przedłożonych sobie postulatach wyraził się życzliwie i przyrzekł poparcie.

Postulaty przedłożone p. ministrowi są następujące:

1) Należy jak najrychlej szkolnictwo średnie przystosować do typu szkoły siedmioklasowej powszechnej.

2) Państwo powinno podjąć inicjatywę do zapatrywania młodzieży w książki i przybory szkolne.

3) Ustawę o tymczasowym ustroju władz szkolnych należy faktycznie przeprowadzić przez zapewnienie władzom szkolnym wszystkich stopni odpowiedniego aparatu urzędniczego, lokali i stworzenie specjalnego budżetu, którym dotąd dysponuje byle namiestnictwo, stosując wobec szkolnictwa bierny opór.

4) Domagamy się od rządu i ministerstwa W. R. i O. P. ażeby zajęły zdecydowane stanowisko wobec tych artykułów projektu ustawy konstytucyjnej, które dzieląc młodzież, działają odśrodkowo, czyniąc szkodę państwu i narodowi; nadto, ażeby ministerstwo oświecenia oświadczyło się wyraźnie przeciwko dualizmowi władz na terenie szkoły i zapewniło sobie wyłączne kierownictwo szkolnictwem.

5) Ze względu na wzmagającą się drożyzną, domagamy się rewizji ustawy z dnia 13. lipca 1920 roku.

6) Zniesienia dwóch ostatnich klas dodatku drożyznianego (IV i V) i podniesienia miejscowości podlowskich do klasy II. dodatku drożyznianego.

7) Natychmiastowe ustalenie wysokości mnożnika w dodatkach drożyznianych.

8) Prosimy o poparcie zmian w projektach ustawy emerytalnej, przedłożonych przez Zarząd Główny Związku P. N. S. P., zwłaszcza o ustalenie lat służby i uznanie dotychczasowej pracy szkolnej pod zaborami za pracę spełnianą dla Państwa Polskiego.

9) Zapewnienie szkołom opału na okres zimowy. uchylenie budynków szkolnych przez zajmowanie na cele wojskowe i inne; nauczycielom

zaś szybką wypłatę równoważnika w myśl ustawy z dnia 13. lipca 1920 roku.

10) Odbudowa zniszczonych budynków szkolnych i mieszkań nauczycielskich we wschodniej Małopolsce i pomoc finansowa lub w naturze nauczycielstwu zrujnowanemu wojną.

11) Pomoc w zakresie aprowizacji tak w artykułach pierwszej potrzeby, jak w subwencjach dla kooperatyw nauczycielskich.

KRONIKA.**Kalendarzyk.**

Dzisiaj, kat. B. 5 P., Czarna; wt. kat. N. Syrop. Jutro, kat. Matyldy; gr. kat. Ewdokji. — Wschód słońca 5:44, zachód 5:23

Repertuar teatru miejskiego.

W niedzielę popoł. „Jaś i Małgosia”, opera — wieczór „Klaudjusz”, komedia.

W poniedziałek „Carmen”, opera. Ostatni występ J. Lachowskiej.

W Łwowie.

— Minister kolei Jasziński przybył wczoraj rano ponownie do Lwowa ze Stanisławowa, gdzie załatwiał sprawy urzędowe i zwiedzał lwowskie warsztaty kolejowe. Wieczorem odjechał minister do Warszawy.

— Rada zawiadowcza Małopolskiego Zakładu odzieży przeznaczyła na cele plebiscytu górnośląskiego kwotę 1,000,000 mp., którą uiszcza do kasy Towarzystwa Obrony Kresów Zachodnich w Krakowie.

— Na plebiscyt Górnego Śląska złożył w naszej Administracji p. Aleks. Sozański kwotę 700 marek, uzyskane ze sprzedaży obrazków, otrzymanych w upominku od brata Wład. Sozańskiego, st. zarządcy podatkowego w Kołomyjach.

— Posiedzenie Rady przyobocznej generalnego delegata rządu odbędzie się we Lwowie w poniedziałek 14. bm. o godz. 10 przedpoł. w sali posiedzeń Namiestnictwa.

— Koncert „Echa” na Straz mogił bohaterów polskich odbędzie 15. bm. w sali Tow. muzycznego. W koncercie przyrzekła współdziałać p. Szenderowiczowa, art. śpiew. W skład programu chóralnego wchodzi utwory, nagrodzone na ostatnim konkursie „Echa”. Dobór programu, znakomity zespół Echistów i wzniosły cel dają gwarancję, że publiczność tłumnie popieszy na powyższą produkcję. — Bilety wcześniej do nabycia w składzie nut WP. Połoneckiego, ul. Akademicka.

Wykład prof. Henryka Cieśl p. t.: „Wrażenie a wyraz w malarstwie XIX. i XX. wieku” (ilustr. obrazami świetlnymi) odbędzie się staraniem Uniwersytetu Ludowego im. A. Mickiewicza w sali Miejskiego Muzeum przemysłowego (ul. Hetmańska) w niedzielę 13. bm. o 7 wiecz. Wstęp 20 i 10 marek. Bilety wcześniej do nabycia w Sekretariacie Uniw. Lud. przy ul. Ormiańskiej II, 2 p. od 6—7 wiecz., w dzień wykładu przy kasie.

Towarzystwo naukowe we Lwowie. Posiedzenie Wydziału histor.-filozof. odbędzie się w poniedziałek dnia 14. bm. o g. 5 w Pracowni Biblioteki Zakładu nar. im. Ossolińskich: Prof. St. Starzyński: „Konstytucja Państwa Polskiego według uchwał sejmowych w drugim czytaniu projektu”. Dr. Helena Polackówna: „Księga wajska Trzeźniowa z XV. wieku”.

— Komunistyczne idee realizowały w stary, lecz wypróbowany sposób robotnicy pekarscy Franciszek Zawadzki, Grzegorz Kowalski i Jakób Pryjma, zajęci w młynie A. Thoma przy ul. Janowskiej. Od dłuższego już czasu wymienieni panowie wydawali mąkę w czasie nocnej pracy spółnikom, którzy czekali za oknem. W ten sposób, wyniesiono z młyna mąki na 100 tysięcy marek. Przy rewizji przyznali się spryciarze, że kradli mąkę także w inny sposób, powolny lecz pewny: wynosiła ją w kieszeniach. Wszystkich trzech aresztowano. Dla objaśnienia dodać należy, że ci sami panowie są niebezpiecznymi agitatorami komunistycznymi i ranżerami ostatniego strajku dzikiego, którego nie pochwalili nawet socjaliści.

Scena „Gwiazdy” odegra dziś w niedzielę w sali własnej przy ul. Franciszkańskiej 7 znakomitą sztukę w 4 aktach Perzyńskiego: „Lekomyślna siostra”. Początek o godz. 7.

KOMUNIKATY.

Za spokój duszy śp. dra Hilarowicza, profesora uniwersytetu lwowskiego odbędzie się nabożeństwo żałobne w poniedziałek dnia 14. marca br. o godz. 9 rano w kościele św. Mikołaja, jako w 4 rocznicę zgonu znakomitego uczonego.

Z Polskiego Towarzystwa przyrodników im. Kopernika. Posiedzenie naukowe Oddziału lwowskiego odbędzie się we wtorek 15. bm. o godz. 6 wiecz. w sali Instytutu geologicznego uniwersytetu, ul. Długosza 8. Na porządku dziennym odczyty: 1. dra Adama Dudzińskiego: „O geografii Bałtyku”; 2. dra Bolesława Bujalskiego: „Szkic geologiczny Bałtyku”.

XVII. B. DEPARTAMENT MAGISTRATU.
LB. 260/21. We Lwowie, dnia 12. marca 1921.

KARTY CHLEBOWE I CUKROWE.

PT. mężowie zaufania zechcą podjąć karty chlebne ważne na okres od 16. III. do 12. IV. 1921 r. w XVII. B. departamencie Magistratu, ul. Piekarska 1. 11 we wtorek dnia 15. marca między godzina 4 a 8 popołudniu celem rozdania ich m. c. szkancom za ściąganiem 50 fenigów za kartę.

Przytem zechcą PT. mężowie zaufania prócz zwykłego wykazu „C”, przedłożyć osobne wykazy zamieszkałych w ich rejonach chrześcijan i żydów.

W piątek dnia 18. marca 1921 r. zechcą zgłosić się PT. mężowie zaufania do XVII. B. departamentu Magistratu w godzinach między 4 a 8 popołudniu celem podjęcia kart cukrowych nr. 15 i macznych na okres świąteczny dla chrześcijan. Za karty te należy ściągnąć po 50 fenigów od sztuki.

Ponieważ cukier i mąka na święta, wydawane będą tylko na nowe legitymacje, przeto uprasza się PT. mężów zaufania, by zechcieli zmienić mieszkancom niewymienione dotychczas legitymacje stare na nowe. Bliższe szczegóły co do rozdania cukru oraz mąki dla chrześcijan i kart na mąkę dla ludności żydowskiej będą ogłoszone później.

XVII B. DEPARTAMENT MAGISTRATU.

Lwów dnia 10. marca 1921.

Zakład Aprowizacyjny zawiadamia że sprzedawać będzie:

1. Asygnaty na pobór chleba PP. Kupcom rejonowym dziel. I, II, III, IV. i V. dnia 14. marca w poniedziałek, PP. Kupcom rejonowym dziel. VI. oraz PP. Zarządcóm konsumów i zakładów dnia 15. marca we wtorek.

2. Asygnaty na pobór cukru PP. Kupcom rejonowym dziel. I, II, III, IV. i V. dnia 16. marca w środę, PP. Kupcom rejonowym dziel. VI. oraz Zarządcóm konsumów i zakładów dnia 17. marca we czwartek.

3. Asygnaty na pobór mąki PP. Kupcom rejonowym dziel. I, II, III, IV. i V. dnia 19. marca w sobotę, zaś PP. Kupcom rejonowym dziel. VI., oraz Zarządcóm konsumów i zakładów dnia 21. marca w poniedziałek.

4. Asygnaty na pobór chleba na kar ki Nr. 2. PP. Kupcom rejonowym dziel. I, II, III, IV. i V. dnia 22. marca we wtorek, zaś Kupcom rejonowym dziel. VI. i Zarządcóm konsumów i zakładów dnia 23. marca w środę.

Zwraca się przytem uwagę PP. Kupców rejonowych i Zarządców konsumów, by tak we własnym jak Zakładu aprowizacyjnego interesie przestrzegali ściśle wyżej. wyznaczonych terminów, gdyż w innych dniach kasy Zakładu z powodu nawału pracy nie będą mogły sprzedawać wymienionych artykułów.

PP. Kupcy rejonowi i konsumy otrzymają cukier i mąkę na podstawie wykazów bez specjalnych kart poboru, zakłady i instytucje zaś jedynie na karty poboru po które mają się zgłosić w XVII. B. Departamencie a to po karty poboru na cukier we wtorek dnia 15. marca po karty poboru na mąkę w środę dnia 16. marca. Zarazem mają zakłady i instytucje o ile tego dotychczas nie skutecznymi przedłożyć XVII. B. Dep. dokładne wykazy osób, potwierdzone przez zarządy.

Miejski Zakład aprowizacyjny.

Ważne zgromadzenie Polskiego Związku lekkoatletycznego odbędzie się w niedzielę 13. bm. o godz. 10 przedpoł. w kawiarni Renaissance we Lwowie.

Z sali sądowej.**ANTROPOFAG NIEUMYŚLNYM DETEKTYWEM**

Powieści Conan Doyle'a przypomina tło wczorajszej rozprawy przed sądem przysięgłych, której bohaterem — najzupełniej przypadkowym — był oskarżony, 44-letni Zachary Kowalski.

Przed wojną bawił Kowalski kilka lat w Ameryce, wróciwszy służył przy wojsku, był w niewoli rosyjskiej, latem zaś 1919 roku osiadł znowu w rodzinnej wsi Zwertowie, gdzie we dworze doglądał w sadzie owoców. Do sadu przybiegał od czasu do czasu 15-letni chłopak Jan Bilokury, a ponieważ żył w niezgodzie z ojcem, nabrał pod wpływem refleksji starego, że w kraju ciężko żyć, a w Ameryce lżej, niepomahowanej ochoty do jazdy za morze. W październiku 1919 r. zabrał tedy ojcu ubranie, trochę innych rzeczy, 10 tysięcy koron gotówką i — wybrał się potajemnie do Ameryki.

O chłopaku słuch zaginął. W trzy tygodnie później znaleźli chłopci w kupie gnoju na dworskim polu ubranie, zabrane przez Janka, które też oicu zwrócono. Rozpoczęto dochodzenia, lecz bezskuteczne. Dopiero w marcu następnego roku przyniósł w zębach do sąsiednich Żółtaniec jakiś pies przybłąda ludzką nogę z butem, który poznał jako but zaginionego Janka. W miesiąc zaś później dziewczyna teśnego, pasąc krowę w lesie zwertowskim, znalazła w wykopanym dołku chłopięcą czaszkę z wypłyniętym mózgiem, kilka żeber ludzkich i szczątki odzieży. Nie pozostawało już wątpliwości, że Janek został zamordowany i obrabowany, a podejrzenie siłą wypadków zwróciło się przeciwko Kowalskiemu.

Silne poszlaki, oparte na zeznaniach świadków, którzy kilkakrotnie w dziele Kowalskiego z chłopakiem, słyszeli rzekomo jego opowiadania o morderstwach w Rosji itp., służyły za podstawę aktu oskarżenia, wedle którego odpowiadał wczoraj Kowalski za zbrodnię uprowadzenia, namowy do kradzieży i skrytobójczego morderstwa rabunkowego.

Rozprawa nie wykazała jednakowoż winy oskarżonego. Rozwiewność poszlak, które przypadkiem obciążyły Kowalskiego, wykazał dostatecznie w pięknej obronie obrońca dr. Link, wobec czego przysięgli wydał jednogłośnie werdykt uwalniający.

Zagadki bestjańskiego mordu, tak przypadkowo odkrytego przez psa, rozprawa oczywiście niewyjaśniła. Sprawca morderstwa pozostał nieznanym.

Szajka fałszerzy paszportów.

Policja państwowa śledziła od pewnego czasu zorganizowaną bandę oszustów, którzy trudnili się wystawianiem fałszywych paszportów. O jednego udało się władzom bezpieczeństwa całej towarzystwo ostatecznie zamknąć pod kluczem.

Na czele tej maffii oszukańczej stał Leon Grüss, solcytator adwokacki z Kulikowa, dwukrotnie już karany za zbrodnię oszustwa, pomagał mu zaś panowie następujący: Szajka Wolkmier, Szmarja Handelsmann, Izidor Ber (sekretarz gminy Złesienie), Cham Friedland i Józef Rotter oficjalnie kancelaryjni starostwa lwowskiego.

Fałszywe paszporty uzyskiwali oni na podstawie fałszowanych metryk, podrabianych meldunków policyjnych i zmyślonych relacji gminnych. Za wyrobienie takiego paszportu pobierała spółka bajorńskie sumy, wahające się między 60 a 100 tysiącami marek. Rzecz oczywista, że ludzie, którzy płacili takie sumy, również nie mieli za sobą konduity nieskazitelnej.

Humorystyczny moment całej roboty leżał w tem, że spółnicy oszukiwali nie tylko władze, lecz i samych siebie, wzajemnie. Zdarzały się wypadki, że jeden ze spółników brał sumy większe, a towarzyszącym mówił o mniejszych, wybuchy z tego powodu nawet drobne sprzeczki i kwasy, gdy młodsz. „pracownik” naginał dla siebie więcej

peniędzy od starszych. Na zewnątrz jednak występowało solidarnie i jednolitym frontem.

Gdy urząd śledczy policji państwowej zakwestjonował przed kilku dniami jeden z fałszywych paszportów, Leon Grüss usiłował wydobyć ten paszport za wszelką cenę. Zaproponował tedy wywiadowcy pol. Władysławowi Wiąckowi łapówkę o przyzwolonej wysokości i mocno się ucieszył, gdy Wiącek ofertę przyjął, na rendez-vous do winiarni Weintrauba się jawił, a kiedy Wiącek schował do kieszeni tysiąc marek tytułem zadatku na łapówkę, radość Grüssa nie miała już granic. Załował tylko, że „nie poznał przedtem tak zdolnego człowieka, bo do dzisiaj byłby już mająteczek zrobił.

W dwa dni później Grüss żałował jeszcze czegoś: oto gdy zjawił się u Wiącka w urzędzie śledczym, by w myśl umowy z Wiąckiem odebrać paszport, został przez niego aresztowany. Wiącek „zdradził” chytrego przedsiębiorcę w porozumieniu ze swojemi władzami, którym łapówkę złożył zaraz po widzeniu się z Grüsssem, oczywiście z odpowiednim komentarzem.

Niefortunnego Grüssa oddano do sądu, przeciwko jego współnikom prowadzi się energiczne dochodzenia policyjne.

NADESŁANE.

(Za rubrykę tę redakcja nie bierze odpowiedzialności.)

Już przyjechał!

Przedstawiciel amerykańskiej fabryki maszyn do pisania marki L. C. Smith & Bros — Syracusy **LUDWIK AKSMAN** z Krakowa i demonstruje je w Hotelu Krakowskim w godzinach od 10 do 1-szej przedpołudniem i od 4 do 6 po południu.

1373

Zaopatrzyłam magazyn

w piękny wybór kapeluszy a także przywiozłam dużo modeli — Przypominam się P. T. Klientom i polecam łaskawym względem **Magazyn mody „Chic Parisien”** Akademicka 5. 3 26

Z OPERY.

(P. Jadwiga Lachowska w „Aidzie”.)

Odwykliśmy od postaci królewskiej córki Faraona w operze Verdiego. Zwykle bowiem tak bywało u nas, że Aida wyglądała na królową, a Amneris na jej pokojówkę. P. Lachowska zmieniła tę tradycję i dała nam postać taką, jaką ma być. Niefortunny strój i jeszcze mniej fortunna charakterystyka pny Plattówny czyniła kontrast jeszcze większym, tak, że doprawdy dziwić się trzeba było psychopatycznemu gustowi Radamego. Przy pięknym głosie doskonale dysponowanej Aidy, zapomniano się jednak chętnie o tych ujemnych stronach wyglądu i tylko jemu zawdzięczała pna Plattówna, że z emulacji ze śpiewaczką światowej sławy wyszła z honorem. Pierwszorzędną artystkę światową poznać była w każdym geście i ruchu a scena we wzięciu zagraną była przez p. Lachowską naprawdę po mistrzowsku. Głosowo była ona zdaje się nieco przemęczona. Wysokimi tonami podbiła mniej wybredną publiczność p. Mann, p. Okoński jako Amonasro jest zawsze doskonałym, gdyż nawet pod względem głosowym partja ta odpowiada mu bardzo. O reszcie... lepiej milczeć. Aż dziwno, że cały personel tak prędko zapomniał wszystko, czego się wyuczył nie tak dawno. Wystarczyło, by przez kilka tygodni nie wykonywano „Aidy”, a już wszyscy zapomnieli, co i jak mała śpiewać. Przedstawienie robiło wrażenie generalnej próby i nie było wcale godnym tak sławnego gościa, jakim jest bezsprzecznie p. Lachowska.

E. Walter.

„Carmen”. występ Jadwigi Lachowskiej.

Do szeregu najwybitniejszych artystów śpiewaków, którym miasto nasze było kolebką, jak Matylda Lewicka, Maria Markówna, Adam Didur i Józef Mann, a którzy, poza tym, byli i polski cie-

Parowa wulkanizacja

gum samochodowych i powozowych

specjalne aparaty na rozmiary: 765x90 i 875x105, 820 i 880x120, 125, 135, 895 i 935x125, 135, 920x120, 125. Zdeformowanie gum lub przepalenie wykluczone! — Najlepsze surowce, za wulkanizowane miejsca pełna gwarancja. Dla nabywców od nas gum nowych i oddających wozy do naprawy **znaczny opust.** — — —

Dostarczamy wszystkie rozmiary gum pełnych i dętych.

Do sprzedania! 2 SAMOCHODY osobowe 2 ciężarowe.

Warsztaty mechaniczne dla naprawy samochodów

Czesław BOREK -- Władysław WERNER Lwów, św. Michała 8.

Okruchy żelaza lanego

nat/chmiast się lutuje

Usuwa się przerwę w ruchu przy użyciu

Ferritu

Jedyny rzeczywiście dobry środek do lutowania lanego żelaza w formie proszku. Sztaba lutowana Ferritem nie łamie się znowu w miejscu zlutowanem.

Zbyteczna (autogen) spajanie w ogniu

Jedyna sprzedaż firmom poważnym do oddania

Cena za kg. 500 p. M.

Wysyłka od 10 kg. zwyż za pobraniem Fabryka Ferritu 3537

Ferrit-Werke G. m. b. H.

Wiedeń IV. Wohlebengasse 18.

AKADEMIK-HANDLOWY

posiadający gruntowną znajomość buchalterji, korespondencji polsko-niemieckiej, dwunastoletnią praktykę bankową we wszystkich działach, pierwszorzędne referencje, Polak katolik, zmieni posadę. Reflektuje tylko na stanowisko samodzielne ewentualnie kierujące w instytucji finansowej, wielkiem przedsiębiorstwie przemysłowym lub handlowem na bardzo dobrych warunkach. — — — Zgłoszenia pod „Samodzielny“ do administracji. 353

Atrament salonowy „NUZA“

z zapachem kwiatowym

Splywa przepięknym kolorem błękitnym. Żądać we wszystkich sklepach przyborów biurowych. „NUZA“ fabryka atramentów Lwów, Hofmana Opatn 3. 3535

4 starsze Karoseryje do Samochodów

1 Samochód 2 siedzeniowy

Mercedes 25 PS. 6 gumy

1 Samochód 2 siedzeniowy

Renault 8-12 PS. 5 gumy

1 Laurin Klement 3 siedzen.

8-12 PS. 6 gumy

zaraz do sprzedania u Jerzego Macury Fabryka Powozów-Karoseryj polski Cieszyn, ul. Eugeniusza 16. 3373

MASZYNY DO MIĘSA emaliowane, cynowane

ANTONI HALSKI

Lwów, Sobieskiego 3.

PRZEWODNIKI i sznury elektryczne w pełnej gumie. — RURKI Bergmanowskie 11 mm. i 13 1/2 mm. — LAMPKI 110, 120 i 220 Volt dostarcza szybko i po cenach konkurencyjnych FABRYKA i SKŁADY ELEKTROTECHNICZNE WŁADYSŁAW ARENSTEIN 340) Warszawa, Królewska 27. Skrzynka poczt. 6. Adres telegr. »Elektropol.« Telef. 277-89 i 177-68.

LICYTACJA KONI

Dnia 16. marca 1921 o godzinie 10-tej licytacja 30 koni wybrakowanych w Okręgowym Szpitalu koni Nr. 6, w Radymnie. Do licytacji dopuszczeni zostaną tylko rolnicy. Handlarze i pośrednicy wykluczeni. Licytanci mają przynieść zaświadczenie Starostwa, że są rolnikami i koni potrzebują na własny użytek.

Dowództwo Okręg. Szpit. koni Nr. 6.

Rojski. Mj. i D-ca.

BIURO BUDOWY TELEFONÓW

Biuro i składy w Warszawie, ul. Ceglana 11.

Telefon 102 i 115.

DZIAŁ TECHNICZNY:

Budowa stacji centralnych, telefonicznych i telegraficznych, sieci telefonicznych i różnego rodzaju instalacji sygnalizacyjnych (przeciwpożarowych).

DZIAŁ HANDLOWY:

Dostawa wszelkiego rodzaju aparatów i przyrządów telefonicznych, telegraficznych i sygnalizacyjnych, kabli, przewodników izolowanych i gotych i wszystkich materiałów w zakresie powyższych działów wchodzących. — —

Wszystkie zamówienia i korespondencje przyjmujemy bezpłatnie.

3497

„ZAGON“ w poniedziałek 14. marca 1921. Wale Zgromadzenie członków „ZAGONU“, spółki iel i produkcyjnej spożywców, o godz. 5 w Tow. gosp. Kope nika 20. — 1) Odczytanie statutu. 2) Sprawozdanie prezydium z dotychczasowej akcji. 3) Zawiadzenie wyborów. 4) Wnioski i interpelacje. Sprawy ważne i pilne. Liczny udział pożądan. A. Sadowski, prezes. — Dr. Petyniak-Sanecki, sekretarz.

Nauka i wychowanie. Wzrost tańców rozpoczynamy w najkrótszym czasie wyuczę. Nowicki, Pańska 16. 3502

Unieważnia się kartę odroczenia skradzioną z pugilem mieszkańcy Jarosławskiemu, Janowi Kropkowi uzyskaną przez P. K. U. 3538

Różne. Odciski, brodawki i skóra zgrubiała na podszewkach b zwrotni i bez bólu usuwa-RLAWIOŁ, wyrob. farm. kabin. »Ap. Kowalski, w Warszawie, Miodowa 1. Sprzedają wszystkie apteki i składy apteczne. 351

Poszukuję kapitalisty do z finansowania dostawy paraset koni. Szczepański, hotel francuski, III. p. 3488

Broszę diamentową kształt kokardki zgubiono dnia 10. marca, uczciwego znalazcę proszę o zwrot tej rodzinnej pamiątki za wynagrodzeniem. Technicka 6, I. p. 3518

Znalezione w południe d. 11/III, na ul. Chorażczyzny medalionik z Matką Boską Częstochowską. Do odebrania ul. Kępczyńskiego 1, 32, drzwi 1. popołudniu. 3519

Wdowa po aptekarzu właścicielka apteki na prowincji, średniego wieku, miłej powierzchowności poszukuje znajomości w celach matrymonialnych z magistrzem farmacji Polakiem-katolikiem, średniego wieku. Zgłoszenia pod »Apteka« do Kurjera lw.

Mieszkania. Szokuje umeblowanego poszukuje urzędnik kawaler od 1. kwietnia, ewentualnie z odstąpieniem depozytu. Zgłoszenia osobście lub listownie: Sąd okręgowy karny, Batorego 3, parter, oddział XIX. dnia 1. 3523

Posady i prace.

Krawiecki czeladnik potrzebny. Śniadeckich 9. 3484

Insp. powiatu Horochowskiego (stacja kolejowa Stojanów) ma do obsadzenia kilkanaście posad nauczycielskich. Podania z odpisami wnieść do 1. kwietnia b. r. 3487

Poszukuje instruktora na prowincji do 4 dzieci, I. gimn. i IV. realna. Zgłoszenia ul. Zdrowie 6. II. p. malewo. 349.

Podleńczy rutynowany z ukończoną dwuletnią szkołą leśną w Bolechowie z długoletnią praktyką poszukuje posady Łask. zgłoszenia J. S. do adm. „Kurjera”. 3518

Kupno i sprzedaż.

Maszyny dwie nożne do szycia sprzedam, plac Marjański 5, III. piętro, drzwi 65. 3428

Krower wolnontę w dobrym stanie do sprzedania. Wiadomość w administracji. 3481

Praczkę kucharską Róży Makarewiczowej nową lub używaną niezniszczoną kupię. Rodakowska, Gołąba 15, parter. 3485

Fortepian koncertowy znakomity, sprzedam tanio. Kopernika 26, parter, Skłeniarski. 3494

Fortepian krótki, krzyżowy, wspaniały, sprzedam. Smutny, Chmielowskiego 5. 3315

Kooperatywy i Stowarzyszenia
BACZNOŚĆ!

Každy kierownik kooperatywy lub Stowarzyszenia
aby otrzymać towary w gatunkach najlepszych!
po cenach najniższych

powinien przed robieniem zakupów zwiedzić składy i dowiedzieć się o ceny towarów

W HURTOWYM SKŁADZIE
manufaktury,
nurymberszczyzny,
galanterji,
obuwia męskiego i damskiego

Domu Handlowego ROGALIŃSKI ZAREMBA i Ska

Biuro sprzedaży: Warszawa, Miodowa Nr. 4. tel. 152-20.
Składy: ul. Podwale Nr. 3.

Oddział „Hurtownia Polska”
Łuck, ul. Szosowa Nr. 63.

„Guttalin”

Najlepsza pasta do obuwia
Fabryka Przetworów Chemicznych
M. SŁOMNICKI
Warszawa
Leszno 73., Tel. 174-34 i 231-34

Do sprzedania jadalnia w dobrym stanie ul. Jabłonowskich 44, wiadomość u dozorczy. Oglądać codziennie od 10—11 do 15. marca włącznie. 3516

Do sprzedania młocznia 56 cali szeroka świeżo po remoncie fabryki Hoffner i Schranz. Wiadomość: Tow. Akcyjne „Ziemianin” w Zamościu. Ziemi Lubelskiej. 3536

FOLWARK 116 morgów w jednym kawałku (56 morgów roli, 10 morgów łąki, 500 morgów lasu liściastego rębnyego) 6 km. od stacji kolejowej. Budynek gospodarczy i willa budowane w r. 1913, nie zniszczone. Sprzedam tylko i olakowi. Pośrednictwo wykluczone. Zgłosz Wallisch — Hrątki, p. Brzozdowa.

TOWARZYSTWO AGRARNO-OSADNICZE

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

LWÓW, ul. Halicka 21, I. p. — Sekcja: KRAKÓW, ul. Czysta 6., II. p.

upoważnione reskryptem Głównego Urzędu ziemskiego w Warszawie z dnia 4. listopada 1919 r. L. 9133, na podstawie rozporządzenia Rady ministrów z dnia 1. września 1919 r. (Dz. ust. nr. 73., 1919 poz. 428), objęło z dniem 20. grudnia 1919 r. organizację obrotu ziemią w ramach i z tendencją ustawy agrarnej z dnia 10. lipca 1919 r., w którym to celu podejmuje wszelkie prace, pośredniczące między właścicielami większych, obszarów ziemskich, mających zamiar dobra swe pozbyć, a nabywcami i przeprowadza odnośne umowy, za wykonanie których obejmuje porękę, przyczem zaznacza się, że transakcje wykonywane przez Towarzystwo, nie wymagają osobnego zezwolenia rządu.

Towarzystwo organizuje grupy osadnicze małorolne, celem osiedlenia ich na obszarach do sprzedaży przeznaczonych, tworzy także średnie jednostki gospodarcze, wykonuje wszelkie do tego celu zmierzające roboty techniczne, pomiarowe, melioracyjne i budowlane, dostarcza osadnikom potrzebnych materiałów, względnie gotowych budynków, oraz udzieli lub zapośredniczy w udzielaniu kredytu nabywcom małorolnych gospodarstw na zabudowanie się, uruchomienie gospodarstw, a ewentualnie także na zakupno gruntów.

Przy tworzeniu gospodarstw małorolnych dla inwalidów armji polskiej, stałej służby dworskiej, tudzież podmiejskich kolonij dla urzędników i służby państwowej, udzieli Towarzystwo jak najdalej idącej pomocy.

Towarzystwo zapośredniczy także w razie potrzeby w udzielaniu kredytu właścicielom dóbr ziemskich na cele oddłużenia majątków, na parcelację przeznaczonych.